

چکیده

مقدمه: نظر به افزایش شاخص امید به زندگی و مدت بقاء در دوره سالمندی بعد از انقلاب، ایران وارد منحصر به فردترین شتاب سالمندی در دنیا شده است. پیری جمعیت معمولاً همراه با مشکلات مختلفی است که جنبه‌های جسمی، روانی و اجتماعی را در برمی‌گیرد و هزینه قابل توجهی به خانواده‌ها و جامعه تحمیل می‌کند. لذا شناسایی سالمندان نیازمند مراقبت و توجه ویژه و فاکتورهای خطر سالمندی مانند تنه‌زیستی، حاشیه‌نشینی و سن بالای ۷۵ سال ضروری به نظر می‌رسد. این مطالعه با هدف بررسی فاکتورهای خطر سالمندی در استان زنجان انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-مقطعی بوده و جامعه آماری آن جمعیت سالمندان استان زنجان در سال ۱۴۰۰ است که پس از انجام خدمت شناسایی و طبقه‌بندی خطرپذیری سالمندان توسط مراقبین سلامت و به‌روزان بصورت حضوری و تلفنی در سامانه یکپارچه بهداشت در استان، اطلاعات جمع‌آوری و گزارش‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار اکسل تحلیل شد.

یافته‌ها: پس از ارزیابی و طبقه‌بندی ۹۴٫۷۵ درصد از سالمندان استان زنجان (۱۱۸۱۱۰ نفر) در سال ۱۴۰۰ و بررسی فاکتورهای خطر مورد مطالعه، تعداد ۵۹۴۵۰ نفر در گروه با حداقل خطر (۵۰٫۳٪)، ۲۸۸۹۳ نفر در گروه کم‌خطر (۲۳٫۶٪)، ۸۵۸۲ نفر در گروه با خطر متوسط (۷٫۲٪)، ۱۸۷۹۴ نفر در گروه پرخطر (۱۵٫۹٪) و ۳۳۹۰ نفر در گروه بسیار پرخطر (۲٫۹٪) قرار گرفتند. فاکتورهای خطر سالمندی استان، سن بالای ۷۵ سال، ۲٫۹۹ درصد، حاشیه‌نشینی ۱۳٫۵۳٪ و تنه‌زیستی ۱۳٫۲۲ درصد بود. تنه‌زیستی در زنان ۲۳٫۰۲٪ و مردان ۶٫۵٪ بود. تنه‌زیستی در حاشیه شهر ۱۲٫۳۳٪ بوده که سهم مردان ۱۶٫۵۱٪ و زنان ۸٫۱۹٪ است.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به آمار به دست آمده، نیمی از سالمندان استان حداقل یک فاکتور خطر را دارند و نظر به پیش‌بینی رشد جمعیت سالمندان و به تبع آن افزایش عوامل خطرپذیری سالمندان از جمله جمعیت بالای ۷۵ سال، زندگی در حاشیه شهر و تنه‌زیستی، نبود سازمانهای حمایت‌کننده، شرایط دشوارتری برای سالمندان در آینده ایجاد خواهد شد. لذا اتخاذ سیاستها و برنامه‌هایی در سطح ملی و دانشگاهی برای بهبود کیفیت زندگی این قشر جامعه ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: سالمندی، فاکتور خطر، تنه‌زیستی، حاشیه‌شهر

مقدمه:

نظر به افزایش شاخص امید به زندگی و مدت بقاء در دوره سالمندی بعد از انقلاب، ایران وارد منحصر به فردترین شتاب سالمندی در دنیا شده است. پیری جمعیت معمولاً همراه با مشکلات مختلفی است که جنبه‌های جسمی، روانی و اجتماعی را در برمی‌گیرد و هزینه قابل توجهی به خانواده‌ها و جامعه تحمیل می‌کند. لذا شناسایی سالمندان نیازمند مراقبت و توجه ویژه و فاکتورهای خطر سالمندی مانند تنه‌زیستی، حاشیه‌نشینی و سن بالای ۷۵ سال ضروری به نظر می‌رسد. این مطالعه با هدف بررسی فاکتورهای خطر سالمندی در استان زنجان انجام شد.

مواد و روش‌ها:

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-مقطعی بوده و جامعه آماری آن جمعیت سالمندان استان زنجان در سال ۱۴۰۰ است که پس از انجام خدمت شناسایی و طبقه‌بندی خطرپذیری سالمندان توسط مراقبین سلامت و به‌روزان بصورت حضوری و تلفنی در سامانه یکپارچه بهداشت در استان، اطلاعات جمع‌آوری و گزارش‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار اکسل تحلیل شد.

یافته‌ها:

نتایج ارزیابی و طبقه‌بندی ۹۴٫۷۵ درصد از سالمندان استان زنجان (۱۱۸۱۱۰ نفر) در سال ۱۴۰۰ و بررسی فاکتورهای خطر مورد مطالعه، در نمودار شماره ۱ گزارش گردید. فاکتورهای خطر سالمندی استان، سن بالای ۷۵ سال، ۲٫۹۹ درصد، حاشیه‌نشینی ۱۳٫۵۳٪ و تنه‌زیستی ۱۳٫۲۲ درصد بود. تنه‌زیستی در زنان ۲۳٫۰۲٪ و مردان ۶٫۵٪ بود.

با توجه به آمار به دست آمده، نیمی از سالمندان استان حداقل یک فاکتور خطر را دارند و نظر به پیش‌بینی رشد جمعیت سالمندان و به تبع آن افزایش عوامل خطرپذیری سالمندان از جمله جمعیت بالای ۷۵ سال، زندگی در حاشیه شهر و تنه‌زیستی، نبود سازمانهای حمایت‌کننده، شرایط دشوارتری برای سالمندان در آینده ایجاد خواهد شد. لذا اتخاذ سیاستها و برنامه‌هایی در سطح ملی و دانشگاهی برای بهبود کیفیت زندگی این قشر جامعه ضروری به نظر می‌رسد.

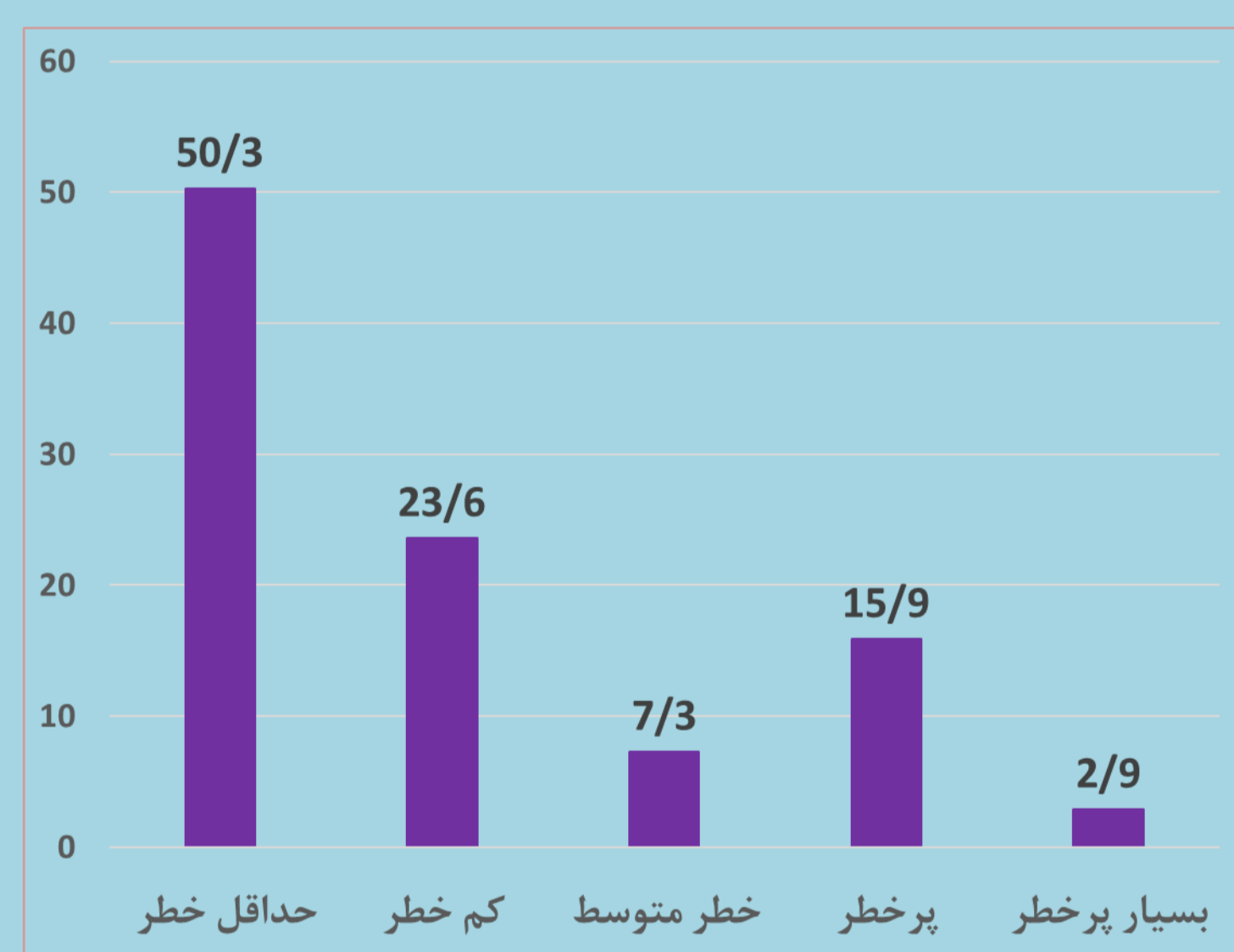
منابع:

- سامانه آنلاین یکپارچه بهداشت (سیب)، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- سالنامه آماری سال ۱۳۹۵، اطلاعات آماری سالهای ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ ثبت احوال کشور
- Lee TW, Ko IS, Lee KJ. Health promotion behaviors and quality of life among community-dwelling elderly in Korea: a cross-sectional survey. *Int J Nurs Stud* 2006; Jakobsson U, Edberg AK, Hallberg IR. Selfreported health complaints and their prediction of overall and health-related quality of life among elderly people. *Int J Nurs Stud* 2005;42(2):147-58.
- 43(3):293- 300. 2. Canbaz S, Sunter A.T

جدول شماره ۱: درصد توزیع فاکتورهای خطر سالمندی

فاکتور خطر	تنه‌زیستی	حاشیه‌نشینی	سن بالای ۷۵ سال
درصد	۱۳٫۲۲	۱۳٫۵۳	۲٫۹۹

نمودار شماره ۱: درصد طبقه بندی خطر پذیری سالمندان

جنسیت	مرد	زن
درصد	۱۶٫۵۱	۸٫۱۹

جدول شماره ۲: فراوانی جنسیت تنها زیستی در حاشیه شهر